

GÜNEY ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ (GASAM)

GASAM HİNDİSTAN RAPORU

Özet Rapor

Ali ŞAHİN – GASAM Başkanı

18.11.2008

Bu rapor, Hindistan'ın stratejik anlamda günümüz itibariyle bulunduğu noktayı ve Türkiye perspektifinden izlenmesi gereken politikaları özetlemektedir.

İNDEK

KONU BAŞLIKLARI	SH
HİNDİSTAN	3-4
NÜKLEER KULÜP ÜYESİ	4
UZAY ÇALIŞMALARI VE BÖLGE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ	5-6
HİNDİSTAN GERÇEĞİNİ YARATAN GÜÇ: DEMOKRASİ	6
HİNTLİ BEYİN GÖÇÜ VE KNOWHOW OLARAK DÖNÜŞÜ	7
TÜRKİYE, GÜNEY ASYA'DA SÖZ SAHİBİ OLMALIDIR	7-8-9

HİNDİSTAN

Güney Asya'nın en büyük, Dünya'nın 2. büyük ülkesi durumunda olan Hindistan, kısa devlet geçmişine rağmen (1947) gelişme ve büyüme noktasında istikrar ve ivme yakalamış bir ülke. 1 milyarı aşan nüfusu, çok çeşitli etnik, dil, din ve mezhep farklılığı gibi gelişmekte olan bir ülke için kâbus sayılabilecek dezavantajlara rağmen Hindistan, Çin ve Japonya'dan sonra Asya'nın 3. büyük ekonomisi durumunda.

İsrarla gelişip büyüyen ve 1 trilyon dolara varan Hint ekonomisi, 2004 yılından bu yana yıllık ortalama yüzde 9 büyüyor. 2007 yılında 870 dolar civarında seyreden kişi başı milli gelirin 2008 yılında 950 dolar civarına çıkartılması hedefleniyor. Hindistan'da enflasyon dünyayı saran ekonomik krizin de etkisiyle %12'lerde ve 130 milyar dolar dış borca sahip. Hindistan, 1994 yılında başlayan ekonomik tedbirler ve o dönemde başlatılan %6.4 lük büyüme oranı ile fakirlikle mücadele konusunda ciddi mesafeler katetmiş bulunuyor. Ekonomik anlamda istikrarlı ilerleyişe rağmen Hindistan, nüfus artışı ve yoğunluğu, çevre, fakirlik, etnik ve dini farklılıklardan kaynaklanan sorunlarla mücadele etmeye çalışıyor.

Güney Asya yüz yıllar boyu Türk etkisinde kalmış önemli bir bölgedir. Türklerin Güney Asya ve Hindistanla ilk teması ilki 1001 yılında yapılan seferlerle başlamıştır. Gazneli Mahmut, Hindistan'ın kuzeyinden başlayarak içlerine doğru toplam 17 sefer düzenlemiş ve İslam Dini'nin Hindistan Yarımadasında yayılmasını sağlamıştır. Türk etkisi 12.YY'dan sonra da artarak devam etmiş ve 1850'li yıllarda başlayan İngiliz işgaline kadar Hindistan, Moğollar tarafından yönetilmiştir.

1947 yılına kadar devam eden İngiliz işgalinin sonra ermesiyle birlikte, Hindistan Yarımadası, Hindistan, Doğu ve Batı Pakistan olmak üzere farklı coğrafi ve siyasi yapıya kavuştu. Daha sonra 1971 yılında Doğu ve Batı Pakistan arasında çıkan savaşla Doğu Pakistan, Batıdan ayrılarak Bangladeş adını aldı.

Hindistan'daki işgalini sona erdiren İngilizler, Keşmir bölgesini Hindistan ve Pakistan arasında uzun yıllar savaflara yol açacak bir "bone of contention" anlaşmazlık konusu haline getirerek her iki ülkenin de uzun yıllar gelişimini engellediler. İngiliz ürünü olması hasebiyle Keşmir sorunu Kıbrıs sorunuyla birebir benzerlik arz etmektedir. Hindistan ve Pakistan, Keşmir konusunda 3 kez savaş yoluna giderken kriz, her iki ülkenin iç dinamiklerini de etkileyen ciddi bir politik malzeme haline gelmiştir.

G A S A M
G Ü N E Y A S Y A
S T R A T E J İ K A R A Ş T I R M A L A R M E R K E Z İ

Büyüyen ve gelişen bir ekonomi olmanın yanı sıra Hindistan, sahip olduğu nükleer yetenek ve yürüttüğü uzay çalışmalarıyla uluslararası arenada söz sahibi bir ülke konumuna da gelmiş bulunuyor.

Federal bir yönetim sistemine sahip Hindistan, 28 eyaletten meydana gelmiştir. Nüfusun % 80'ni Hindu, % 15'i Müslüman, %2,3'ü Hıristiyanlardan oluşurken geri kalan kesim Sih, Budist, Jain ve Parsi'lerden oluşmaktadır.

NÜKLEER KULÜP ÜYESİ

1974 yılında elde ettiği nükleer yetenekle nükleer kulübe üye olan Hindistan'a, Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşması'nı imzalamaktan kaçındığı için ABD tarafından nükleer alanda yasak uygulanıyor. Ancak 30 yıllık yasağın ardından 5 Ekim 2008 tarihinde ABD ile Hindistan arasında sivil nükleer ticareti başlatacak bir anlaşma kararı alındı. **Pakistan'ın büyük tepkisini çeken anlaşma bürokratik bir aksaklık yüzünden henüz imzalanabilmiş değil.**

Girişimini Bush yönetiminin yaptığı anlaşmanın muhalifleri, bu gelişmenin, nükleer silahların yayılmasının önlenmesi çabalarına büyük bir darbe olduğunu savunuyor. Hindistan'ın Pakistan ile nükleer yarışına dikkat çekilerek, ABD'nin Hindistan ile iş birliğinin, Asya'da nükleer silah yarışına hız kazandıracağı ileri sürülüyor. Muhalifler, Kongre'deki tartışmalar sırasında Hindistan'ın, ABD'den elde edeceği nükleer teknolojiyi nükleer silah yapımında kullanabileceğini ve bunun dünyaya kötü bir örnek olacağını belirtiyorlar. **Amerikan şirketlerinin Hindistan'a nükleer yakıt, teknoloji ve reaktör satmalarına izin verilmesini öngören anlaşmaya göre, BM denetçileri Hindistan'ın sivil amaçlı nükleer tesislerini kontrol edebilecek, ancak bu denetim, ülkenin askeri amaçlı nükleer tesislerini kapsamayacak.**

Hindistan, nükleer çalışmalarının yanı sıra füze denemelerini de aralıksız sürdürüyor. 1980 li yıllardan bu yana nükleer başlık taşıma kapasitesine sahip kısa ve orta menzilli çok sayıda füze denemesi yapan Hindistan, son olarak 13 Kasım tarihinde nükleer başlık taşıyabilen 700 km menzilli K-15 füzesini başarılı bir şekilde test etti. Hindistan ve Pakistan, karşılıklı rekabet halinde düzenli füze denemeleri yapıyor.

Hindistan, İsrail ile yakın nükleer ve savunma işbirliği içerisinde. Pakistan'la nükleer yarış içerisinde olan Hindistan yine Pakistan'ın nükleer yeteneğini kendi varlığı için en büyük tehdit olarak algılayan İsrail ile Pakistan'a karşı adı konulmamış, mümkün olduğu kadar gizli tutulmaya çalışılan bir savunma ve istihbarat işbirliği içine girmiş durumda. İsrail, Pakistan'ın nükleer çalışma ve hareketlerini Hindistan üzerinden izleyerek kontrol altında tutmaya ve karşı senaryolar üretmeye çalışıyor.

UZAY ÇALIŞMALARI VE BÖLGE ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Uzayla ilgili hayallerini 45 yıl önce kurmaya başlayan Hindistan, 1962 yılında Atom Enerjisi Kurumu bünyesinde Hindistan **Uzay Araştırmaları Komisyonu**'nu kurdu ve 1963 yılında atmosferde bilgi toplamaya yönelik ilk sondaj roketini fırlattı. 1965 yılında **Uzay Bilim ve Teknoloji Merkezi**'ni (SSTC), 1967 yılında ise Ahmedabad'ta **Uydu Telekomünikasyon Yer İstasyonu**'nu kuran Hindistan, 15 Ağustos 1969 yılında Atom Enerjisi Kurumu bünyesinde bugünkü başarılı uzay çalışmalarını yürütmekte olan **Hindistan Uzay Araştırmaları Kurumu**'nu (ISRO) kurdu. ISRO, NASA ve Avrupa Uzay Ajansı (ESA) formatında oluşturulmuş bir uzay araştırma ajansıdır. 1975 yılında Hindistan Hükümeti'ne bağlı bir organ olarak çalışmaya başlamasının hemen ardından ISRO, 19 Nisan 1975 tarihinde Aryabhata adındaki ilk uydusunu fırlattı. Bu tarihten sonra çok sayıda uydu fırlatma denemesinde bulunan Hindistan, uydu sistemlerini geliştirmenin yanısıra launching denilen fırlatma yeteneği ve kapasitesini de NASA ve ESA standartlarına taşımış durumda.

Son olarak 22 Ekim'de fırlatılan ve 13 Kasım'da Ay yörüngesine giren Chandrayaan 1 (Ay Gemisi) Hindistan'ın Ay yörüngesine giren ilk uzay aracı olma özelliğini taşıyor. Chandrayaan 1, Hindistan'ın yanı sıra Avrupa ve Amerika'nın da bilimsel araçlarını taşımış bulunuyor. Gerek Ay çevresinde, gerekse Ay yüzeyinde araştırmalar yapacak olan Chandrayaan-1, geleceğin ucuz ve güvenli yakıtı olarak görülen ve fosil yakıtların yerini alabilecek sınırsız füzyon enerjisinin elde edildiği, nadir bulunan "helyum-3" izotopunu, Ay'ın yakın yörüngesinden arayacak. 80 milyon dolar tutarındaki Chandrayaan 1'in Ay görevi 2 yıl sürecek şekilde planlandı.

Hindistan'ın başlatmış olduğu uzay çalışmalarının bölge ve bölge ülkeleri açısından stratejik anlamda önemli sonuçları bulunmaktadır. Bu sonuçlar:

1-Uzay çalışmalarında geldiği nokta Hindistan'ı, Güney Asya'nın mutlak gücü haline getirirken, Çin ve Japonya ile Asya'da ki rekabetine de denge getirmiş bulunuyor.

2-Ekonomik büyüme ve Nükleer bir güç olmasının yanısıra uzay çalışmalarına da girişen Hindistan'ın başta, Bangladeş, Sri Lanka, Pakistan, Nepal, Bhutan, Maldiv Adaları olmak üzere Güney ve Güneydoğu Asya üzerinde emperyal bir güce dönüşebilme ihtimali belirmiştir.

3-Hindistan'ın uzay çalışmaları bölge ülkelerinden özellikle Pakistan üzerinde olumsuz sonuçlar doğuracaktır. Pakistan Hindistan'dan sonra elde ettiği nükleer yetenekle 1980 yılından bu yana güç dengelerini eşitlemiş durumdaydı. Ortaya çıkan yeni dönemle birlikte iki ülke arasındaki güç dengesi tekrar Hindistan'ın

G A S A M
G Ü N E Y A S Y A
S T R A T E J İ K A R A Ş T I R M A L A R M E R K E Z İ

lehine dönmüş görünüyor. Bu durumda tehdit algısı daha da hassaslaşacak olan Pakistan, bozulan güç dengesini eşitlemek için yeni arayışlar içerisine girecek ve bu durum Güney Asya'daki gerilimi daha da tırmandıracaktır.

4-Hindistan ve Pakistan arasındaki güç dengelerinin ilerleyen dönemlerde Hindistan lehine daha da açılması Keşmir konusunda Hindistan'ı daha avantajlı bir konuma getirecektir.

5-Çin ve Hindistan'ın ortaya koyacağı ekonomik ve siyasi performans Güney Asya'yı dünya politikasında belirleyici noktalardan biri haline getirebilir.

6-ABD dostu Hindistan'ın Asya'daki ilerleyişi Çin üzerinde rahatsızlıklar yaratacaktır. Bu rahatsızlık, ilerleyen yıllarda Çin ve Pakistan ilişkilerini daha yakın ve stratejik konuma sokacaktır.

HİNDİSTAN GERÇEĞİNİ YARATAN GÜÇ: DEMOKRASI

Hindistan'ın, kısa devlet geleneği, yoğun nüfus ve fakirlik oranı, düşük eğitim düzeyi gibi kalkınmanın önünde yatan kimi önemli dezavantajlara rağmen, ekonomi, teknoloji ve askeri alanda bu denli hızlı ilerleyişinin altında yatan çok önemli 2 faktör bulunmaktadır.

Bu faktörlerden ilki Hindistan'ın sahip olduğu samimi demokrasi anlayışıdır. Hindistan, demokratik değerleri ayrımcılığa ve istismara başvurmaksızın samimiyetle özümsemiş bir demokrasi ülkesidir.

Dünya üzerine baktığımızda ekonomik olarak en fazla gelişmiş ülkelerin demokratik değerlere en fazla sahip çıkmış ülkeler olması heralde bir tesadüf olmayacaktır. Hindistan'da demokrasiye olan samimi bağlılık iç dinamikleri birbiriyle barışık halde tutuyor. Dengeler, farklı da olsa bir ahenk ve harmoni içinde işliyor. İç dinamikleri birbiriyle sürekli çatışma halinde olan ülkelerin gelişme ve büyüme şansı asla yoktur. Ekonomi, çatışma ve gerilimin olduğu bir yerde asla barınamaz.

Geldiği nokta itibariyle bakıldığında Hindistan'ın, dünyanın en gelişmiş demokrasisine sahip olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Şöyle ki, Amerika Birleşik Devletleri bile siyah bir başkan henüz hazmetmeye çalışırken Hindistan, Müslüman Cumhurbaşkanı Dr. Abdülkelam'ı çoktan emekli etti bile. Kaldı ki Hindistan'da bir Müslüman'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi ABD'de bir siyahın başkan seçilmesinden çok daha zor bir durumdur.

HİNTLİ BEYİN GÖÇÜ VE KNOWHOW OLARAK DÖNÜŞÜ

Hindistan'ın teknoloji, software ve nükleer teknoloji alanındaki ilerleyişinin altında yatan ikinci önemli faktör ise Hintli beyin göçü ve bu beyin göçünün knowhow olarak Hindistan'a geri dönüşüdür.

ABD, İngiltere, Kanada, Fransa gibi ülkelere gittiğinizde NASA ve Microsoft başta olmak üzere teknoloji ve bilim üreten birçok kurumda harıl harıl çalışan yüzlerce Hintli ile karşılaşacaksınız. Bizde yaşanan beyin göçünden farklı olarak Hindistan, beyin göçünü bir fırsat olarak değerlendiriyor. Batı ülkelerinin zengin bilim kurumlarında knowhow ve deneyim kazanan beyinlerini Hindistana knowhow ve teknoloji transferi olarak geri döndürüyor.

Hindistan, Avrupa ve Amerika'ya akan beyin göçünü dezavantajdan avantaja dönüştürdüğü için bugün bilim ve teknoloji alanında söz sahibi bir ülke haline gelmiş bulunuyor.

Ayrıca, bunu başarabilmiş tek ülke Hindistan da değildir. Yine Güney Asya ülkelerinden Pakistan bugün sahip olduğu nükleer gücü Fransa'nın nükleer reaktörlerinde uzun yıllar çalışmış ve elde ettiği tecrübeleri Pakistan'a aktarmış olan Prof. Abdülkadir Han sayesinde elde etmiştir.

TÜRKİYE, GÜNEY ASYA'DA SÖZ SAHİBİ OLMALIDIR

Yakın Geleceğin Güç Merkezi: Güney Asya

Güney Asya siyasi, stratejik, ekonomik ve lobicilik anlamında Türkiye açısından önemli potansiyeller barındırmaktadır. Başta Pakistan ve Afganistan olmak üzere Hindistan ve Bangladeş Türkiye'nin her anlamda kredibilitésinin yüksek olduğu ve toplumsal bazda sempati sahibi olduğu ülkelerdir. Osmanlı'nın çöküşü ve yerine Cumhuriyetin ikamesinin ardından doğu politikalarımız batı politikalarımızın gölgesinde kalmış ve ihmal edilmiştir.

Hindistan ve Çin'in gerçekleştirdiği kalkınmada ilerleme, sahip oldukları enerji, nükleer yetenek, teknolojik kapasite ve uzay çalışmaları Güney Asya'yı dünya ekonomisi ve siyasetinde önemli güç merkezlerinden biri haline getirecektir. Türkiye'nin hemen yanbaşında oluşmakta olan bu güç merkezinde etkin bir şekilde rol alması uzun vadeli ulusal çıkarlar için bir zorunluluktur.

Türkiye, Güney Asya’da söz sahibi olabilmek ve etkinliğini artırmak için şu stratejiyi izlemelidir:

1-“Indian Space Research Organization (ISRO)” ile Türkiye’de kurulması planlan “Türk Uzay ve Havacılık Ajansı” uzay çalışmalarında ortak işbirliği anlaşması imzalanmalı. ISRO, Türk Uzay ve Havacılık Ajansı için NASA ve ESA’ya oranla daha feasible bir model teşkil etmektedir. Ayrıca, Hindistan tarafından yürütülmekte olan uzay çalışmalarına, Türk bilim adamlarının gözlemci olarak katılmaları da sağlanmalıdır.

2-Türkiye’nin Güney Asya üzerinde etkinliğini artırmak amacıyla Keşmir krizinin barışçıl yollarla çözümüne ve Pakistan - Hindistan ilişkilerinin geliştirilmesine yönelik arabuluculuk rolü üstlenilmelidir. Pakistan ve Hindistanlı liderler, Suriye ve İsrail, Azerbaycan-Ermenistan örneğinde olduğu gibi bir araya getirilebilirler.

3- Türkiye, bölgedeki etkinliğini artırmak gayesiyle Güney Asya Bölgesel İşbirliği Teşkilatı olan SAARC’da gözlemci ülke olarak yer almalıdır. SAARC, Güney Asya ile ilgili çalışmaların en etkin bir biçimde izlenebileceği bir teşkilattır.

4-ABD ve Avrupa’da bulunan Türk - Hint sivil toplum örgütlerinin ortak bir platformda buluşturulmasına yönelik işbirliği faaliyetleri yürütülmelidir. ABD ve Avrupa ülkelerinde ortak hareket edecek olan Türk-Hint sivil inisiyatifi, Türkiye’nin batı ülkelerinde eksikliğini çokça hissettiği lobicilik anlamında önemli bir katkı sağlayacaktır.

5-Hindistan enerji açısından ciddi bir pazar durumundadır. 2007 yılı içerisinde GASAM’a Hindistan kanadından yapılan başvurular çoğunlukla enerji nakli ve dağıtımı için gerekli teknik donanım ve malzemeler yönünde olmuştur. Ayrıca Türkiye, bir enerji koridoru haline gelmesi hasebiyle Hindistan’ın ilgisini çekmiş durumdadır. Hindistan’ın aç olduğu enerji alanında işbirliği arayışlarına girilmesi Türkiye’nin yararına olacaktır.

6-İnsan kaçakçılığı Türkiye’de son dönemlerde ciddi bir insanlık dramına dönüşmüş olup, Türkiye’nin uluslararası imajına da olumsuz yansımaktadır. Transit bir ülke konumunda olan Türkiye, her yıl insan kaçakçılığı kurbanı olmuş aralarında Hindistanlıların da bulunduğu binlerce Güney Asya kökenli göçmene ev sahipliği yapmakta ve umut yolculuğu çoğu kere yaşanan dramlarla son bulmaktadır. Hindistan insan kaçakçılığı bağlamında Pakistan ve Afganistan kadar olmasa da kaynak bir ülke durumundadır. Bu anlamda Hindistan’la insan kaçakçılığını önlemeye yönelik işbirliği yapılması sorunun kaynaktan çözümü için önemlidir..

GASAM
GÜNEY ASYA
STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

7-Üniversiteler arası bilimsel işbirliği ve öğrenci mübadelesi. Hindistan üniversiteleri ile Türk üniversiteleri arasında bilimsel işbirliği geliştirilmeli ve var olan öğrenci mübadelesi genişletilerek aktif hale getirilmelidir.

8-Türkiye ile Hindistan arasında geliştirilmesi gereken diğer önemli bir alan da Turizmdir. Hindistan, 100 milyon civarında zengini ile Türkiye açısından önemli bir turist potansiyeli barındırmaktadır. Bombay'da açılma hazırlıkları yapılan konsolosluk acilen açılmalı ve elçilik ve konsolosluk bünyesinde oluşturulacak turizm ataşeliği ile bu potansiyel üzerinde çalışılmalıdır. Kültür ve Turizm Bakanlığının bu 100 milyonluk Hintli turist potansiyeli üzerinde özel bir çalışma yapması da yararlı olacaktır.

Hindistan'la girilecek işbirliği anlaşmalarında Pakistan faktörü mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Yapılacak anlaşmaların hiçbir surette Pakistan'ın çıkarlarını zedelemesi ve Pakistan'ın izole edilmemesi gerekmektedir. Pakistan, Türkiye'nin asla kaybetmemesi gereken Güney Asya ve Uzak Asya'ya geçiş sağlayan önemli bir üstür.